

CUM DEO! 38. 700
COLLEGII INSTITUT.

PUBLICI
DISPUTATIO DECIMASEXTA
Ethico-Politico-Juridica

De
CONTRACTIBUS
CONSENSUALIBUS: QUASI
CONTRACTIBUS, ET MODIS TOL-
LNDARUM OBLIGATIONUM,

Ad Tit. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. & 30. Lib. III.

EXHIBENS TEXTUS
Continuationem, Quæstiones,
Antinomias & Axiomata,

Quam

SUB PRÆSIDIO

CHRISTIANI TAUBMANNI J. U. D.

Prof. Publ. Curia Elect. & Facult. Jurid. Adfessoris,

Discutiendam proponit

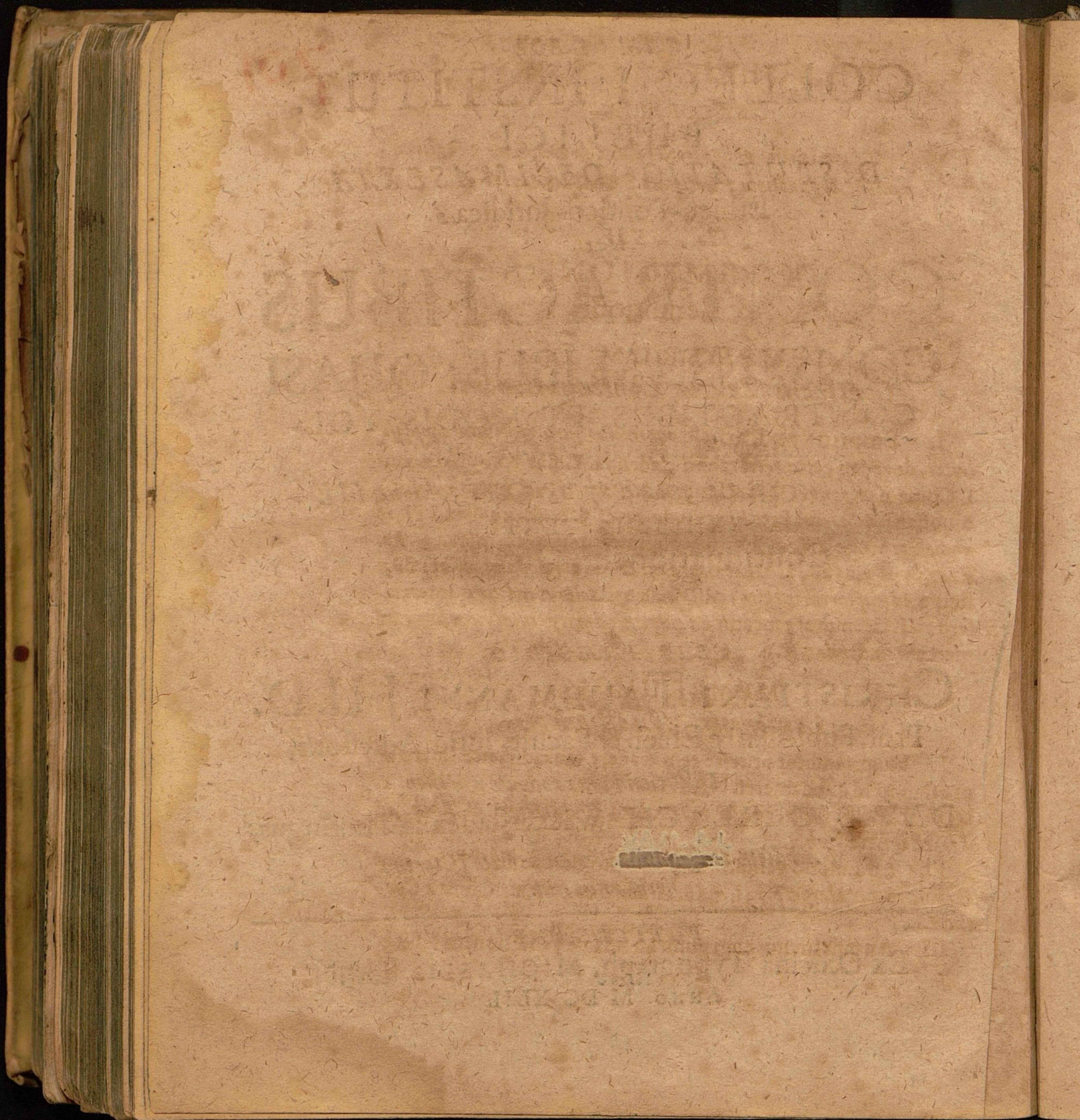
DAVID GERLACH Wickerstadenſis Thuringus,

Ad diem ^{14. MAY} 22. Junii in Auditorio J. C. torum
horis antemerid.

WITTEBERGÆ

Ex Officinâ Typograph. MICHAELIS Wende.
ANNO M DC XLII.

701

TIT. XXIII.
DE OBLIGATIONIBUS
ex consensu.

Denique consensu obligationes fiunt in Emptione venditione:
Locatione conductione: Societate: & Mandato.

TIT. XXIV.
DE EMPTIONE
& Venditione.

MEMBRUM I.
Continens Textus Continuationem.

I. Emptio venditio est contractus juris gentium consensu
initus, de re pro certo pretio alteri tradenda. Cujus REQUISITA sunt
I. Consensus, *princ.* Qui vel scriptus, vel non *ib.* vel purus aut con-
ditionalis. §. 4. II. Pretii certitudo *pr. & §. 1.* & quidem III. in
numerata pecunia. §. 2. IV. Res commercio non exempta. §. *fin.*
EFFECTUS ejus est. I. Ut commodum & incommodum rei venditæ
statim ad emptorem spectet; nisi culpa vel dolus venditoris interces-
serit: II. Ut emptor teneatur ad numerandum pretium, venditor ad
mercem tradendam §. 3.

MEMBRUM II.
Continens Questiones.

I. Num venditor præcisè rem tradere teneatur, nec liberetur
præstando id quod interest? Aff. *cum Först. d. 18. tb. 3. Henon. d.*
16. tb. 12. Harpr. bic. p. 734. n. 33. Contra Gödd. Hunn. & Bach. ad
Treutl. v. 1. a. 18. tb. 2. c.

II. An Emptio venditio uno nummo fieri possit? Neg. *cum*
Henon. tb. 14. Harpr. p. 741. n. 46. Arum. Ex. 14. tb. 1. Contra Con-
tium.

III. An quis invitus cogi possit ad rei suæ venditionem? Neg.

Et ne quidem à Principe. Henon. lb 5. Harpr. p. 749. n. 109. Bronch. cent. 2. ff. 63. Contra Angel. & Fabian. de Monte.

IV. Num in pretio emptionis liceat contrahentibus naturaliter invicem se circumscribere? *Aff. cum Harpr. p. 758. n. 18. Frantsk. Ex. 11. q. 3.*

MEMBRUM III. *Continens Antinomias.*

I. Lis Fachinæum, Treutl. alios *in pr. vers. donec & l. 17. C. de fide instrum. divexat: Num ab Emptione perfectâ arrbarum dispendio recedere liceat? Nos ipsos, quod manum admoverint quæstioni non nauci? Rem dijudica, & quæstionem planam dabunt Arum. Ex. 14. lb 9. & ad ff. d. 13. q. 3. Henon. d. 16. lb. 5. Ungeb. Ex. 12. q. 2. Bach. ad Treutl. v. 1. d. 28. lb. 8. b. p. 1079.*

II. Colligantur quoque suffragia de mente & sententia. *S. 3. b. & l. 33. ff. locat. l. 12. ff. de peric. & commod. rei vend. l. 39. ff. de solut. & c. Et fiat SCtum: Perfectâ emptione & vend. periculum rei vendita statim ad emptorem pertineat, licet ei res nondum tradita sit. Otiosi in contrasententium scopulis consenescant. Nos vela complicemus, & utilius aremus æquor, cum Harpr. p. 767. n. 1. Arum. Ex. 14. lb. 3. Först. d. 18. lb. 5. Gerb. dec. 44. q. 7. Quid enim operosè persequamur opinionem 7 Cto indignam ex placito magni Bachov. ad Tr. v. 1. d. 28. lb. 8. c. p. 1081. quem rectâ sequamur, non per posticum cum Ulyse aut Sinone.*

MEMBRUM IV. *Continens Axiomata & Digressiones.*

I. Arrha perfectum negotium arguit. *princ. l. 35. pr. ff. de contr. empt. Est enim arrha prærogativa pretii suo tempore persolvendi. Hotcom. hîc. Arrabo pecunia est, sic dicta, inquit Varro, ut reliquum reddatur; à Græco ἀρραβών ψφandt schilling/ haffe ψfenning. Agell. l. 27. 2. Quod D. Luberus in Gen. c. 38. v. 17. ab Hebræis, qui Erabon pignus dicunt, haud dubiè ortum putat. Hinc Arrbo, à quo est, Subarrbo, quod est arrham facio. Ambrosius: An.*

Lib 5. de LL.

mla

nulo suo subarrhavit me Dominus meus. Et Paulus: *Hunc arrhabonem amoris primum à me accipe.* & ib. *Taubm.* Unde in sponsalibus plerumq; sponsus dare confuevit arrham sponsæ. *l. 38. pr. de ritu nupt.* quæ tamen sponsalia non facit, sed vere contracta probat saltem præsumtivè. *Carpz. Jurispr. for. p. 4. c. 20 def. 8. n. 3.* Quia tantum evidentioris probationis causa interponitur, non ad substantiam obligationis. *l. 35. pr. de contr. empte. Don. En. l. 13. c. 1. y. 2.*

II. Paria sunt aliquid non facere, & imperfectè facere. *ib. princ.*

III. Utrum aliquis scribat, an alterius scripturæ subscribat, nihil interest. *ib. vers. à contrahentibus subscripta.* Hippias, ut est apud Xenophontem, venit Athenas ad audiendum Socratem, & interrogavit eum, quid doceret? Respondit Socrates τὰ αὐτὰ καὶ τῶν αὐτῶν: *Eadem de iisdem.* Tu autem, quia excellis ingenio, fortassis semper novi aliquid dicis. Multi sunt tales Hippias, qui non volunt eadem eodem modo dicere, aut alterius sententia subscribere. Natura enim hominum, inquit Thucydides, est ἀφιλοτιμία καὶ φιλόκαινός, fastidit præsentia & appetit nova. Et hæc est pestis, ex sententia Dn. Melancthonis dom. 6. post Trinit. p. 308. ac pernicies Ecclesiæ, quod vulgus etiam in doctrinâ, quæ est Ecclesiæ propria, amat novitatem, sicut rectè judicavit D. Hieron. Schurfius 7° C^o; qui, ut erat vir sapiens, dicere solitus: Existimare se illam fuisse causam, aut certè occasionem, quare doctrina Ecclesiæ primum corrupta sit; quod docentes habuerint studium nova docendi, & populus similiter fastidians consuetam, voluerit audire aliquid novi. Hoc studium novitatis semper invexit errores in Ecclesiam; ideo, ut exemplo nostro moneamus in principalibus materiis eandem formam doctrinæ & explicationis retinendam esse, dicimus eadem per eadem, & Deo dante, dicimus eadem, in omni æternitate. Nam quæ vera sunt, perpetuò sunt eadem. Atque utinam possemus eadem, quæ vera & utilia sunt, non tantum iisdem verbis, sed etiam iisdem Syllabis & litteris efferre? Non possumus enim meliorem habere Doctorem, quàm Filium Dei æterni Patris, qui est optimus orator. Hucusque Melanct. Sic in Jure nostro subscribens habetur perinde, ac si ipse totam confecisset scripturam. *Carpz. Jur. for.*

Q.

for. p. 2. c. 26. def. 9. n. 8. & 9. Testi autem subscriptio & subsignatio in Instrumento facta nihil præjudicat: Etiam si illa clausula, doch mir vnd meinen Erben vnschädlichen non adjiciatur. Coler. de process. exec. p. 3. c. 1. n. 139. Quia actus quicumque ultra intentionem agentis non operantur. Möller. ad Const. El. p. 2. c. 52. n. 17. An autem Charta blanca, sive schedula scripturâ vacans, vulgo Blanquet, si fuerit à quodam subscripta & sigillo roborata, subscribentem obliget? Et an scriptor legatum, sibi metipsum à se in testamento adscriptum, petere valeat? Vid. Dn. Finckelth. ubi prius Obs. 8. asserendum; posterius Obs. 101. negandum esse censet.

Q.

Q.

IV. Nulla emptio sine pretio esse potest. Ibid. §. 1.

V. Ubi eadem ratio, idem quoque jus esse debet. §. 1. in fin. vers. quod jus.

VI. Pretium in solâ numerata pecunia consistit. §. §.

VII. Autoritas poetarum & in jure non contemnenda. *ibid.* Civilis hæc scientia adeò latè patet, ut nulla ferè sit disciplina, cum quâ commune nihil habeat, ait *Parlodor. in Ep. ad filios de mt. juris disc. in fin. l. 2. rer. quotid.* Hoc verissimum esse, vel inde liquet, quòd arti quoque Poëtica locus aliquis in juris interpretatione relictus; Poëtasq; maximè Celebriores in jure valde esse authenticos, & posse citari ad decisiones causarum probatur apud *Freundeb. de rescript. mor. in Epil. p. 58. n. 23. d. d.* Et Poëticæ cum Jurisprudencia summam conjunctionem & affinitatem esse docet *Scip. Gentil. 2. parerg. c. 2.* Sicuti enim in vite sub foliorum palmitumq; umbris pulcherrimæ sæpè uvæ occultantur, ita sub istis delectamentis, scitamentis, & ut sic dicam, pampinis, reperiuntur crebro purpurei rerum fructus, qui juxta *Horat. Valdius oblectant populum, meliusq; morantur.* Adeò ut passim in jure versus occurrant, quales benè multos observavit & congeffit *Scip. Gent. d. l. c. fin.* Quod autem *Imp. Philippus in l. 3. C. de Profess. & Med. scripsit: Poeta nullâ immunitatis prerogativâ juvantur,* id hunc sensum neutiquam habet, quasi poeticam artem abominetur, sed ideò sic constitutum, quoniam immunitates artium doctoribus tantùm & non aliis fuerunt concessæ. Vel quod nomine tam sancto abusi, satyris & contumeliis certârunt: Unde etiam *Plato il-*

Arte poet.

eo il-

603
to illos è Republ. exigendos esse statuerit. Vid. *ad d. l. 3. Cujac. & Alber. Gent. & ejus frater Scipio 2. par. c. 1. Först. de interpr. jur. l. 1. c. 7. Dn. Henricus Gebhardi Cancellarius Aldenb. Vir antiqua virtute & fide in tract. de principis & dign. Jurisprud. concl. 6. Sc. Stephani Dialect. jurid. l. 2. c. 18. n. 25. Klock. de contribus. s. 15. n. 64. & n. 120.*

III X. Ejus opinio, qui validioribus utitur rationibus prævalere debet. *ibid.* Non enim ex multitudine aucto. *S. 6. de Con- rum quod melius & equius judicandum, cum possit unius forsitan & sept. ff. deterioris sententia & multas & majores in aliquâ parte superare.* Interim tamen videmus in consultationibus pluralitati volorum ut plurimum tribui. Quàm benè, prohi dolor, sæpè cum incommodo experimur: quod si tamen majoris partis sive pluralitatis auctoritas attendenda, illa non tam ex numero personarum semper, quàm ex negotii qualitate vel ex validitate rationum æstimanda. *l. 1. ff. de privil. credit.* Majorem esse partem, pro modo debiti, non pro numero personarum placuit, *dicit Papinianus l. 8. de pact.* Et ex consilio generali sic scribitur in *cap. 1. de his qua sunt à major. parte.* Nisi à paucioribus & inferioribus aliquid rationabiliter objectum fuerit & ostensum. Sic etiam quoties de facto dubitatur, non ad multitudinem respiciendum, sed ad sinceram testimoniorum fidem & testimonia, quibus lex veritatis adsistit, *Arcadius dicit in l. 21. §. fin. ff. de testib.* Imp. quoque Justinianus sententiam duorum Juliani & Papiniani prætulit trium sententiæ, *Marcelli Celsi & Ulpiani. l. 10. C. de condit. indeb.* Quin & exstant exempla longè gravissima, in quibus unius ratio, multorum sententiam expugnavit. De *Epheso* quodam exulante in Italia, qui solus persuasit populo Rom. ut Leges XII. Tabb. peterentur à Græcis, *l. 2. §. 4. de O. l. De Gamahete, cui omnes Judæorum proceres cesserunt. Act. 5. & c. ult. distinct. 9. c. in Gen. si de elect.* Unde Plinius rectissimè *Florat. Ep. 2.* sentit: *In consultationibus, non tam numerandas quàm ponderandas esse sententias.* Interdum enim & vulgus rectum videt, est ubi peccat. Darumb sol die Wahrheit bey uns stets raum finden/ auch da sie uns schon von geringen Personen fürgehalten wirdt. *D. Cramer. ad c. 8. Judic. v. 28. Vid. Stephani Dial. Jur. p. 202. Hunn. de*

de autor. juris. c. 15. p. 224. Zang. de Except. p. 871. Supr. Disp. §. tit. 24. Ax. 24.

IX. Periculum & commodum rei venditæ ad emptorem spectat. §. 3

X. Venditor præstat dolum & culpam, non casum fortuitum, nisi ex pacto. *ib.*

XI. Quicquid sine dolo & culpa alicujus accidit, in eo est securus. *ibid.* Nam, ut rectè Democritus, etiam bonus gubernator aliquando naufragium facere, & vir bonus vel industrius etiam infortunatus evadere potest. Meritò itaque istis debitoribus respiratio aliqua concedenda, welchen auß unversehnen zugestandenen vnfällen ihrer Leib oder Güter verdorben vnd außgestanden seyn. Satis namq; est, inquit Cicero, homines imprudentia lapsos non erigere, urgere vero jacentes, aut precipitantes impellere, certè est inhumanum: Cùm maxima sit pietas, quæ pro paupertate casibus fortuitis adnumerata facit. l. 2. §. ff. de administr. rer. ad civ. pertin. Præcipuè si damnum gravius à fortuna & vi majore, nō propria culpa, multò minus dolo acceptum sit, cujus miseratione afflictos privilegii alicujus solatio sublevari, nec dolorem in corde concentuari æquum ac pium videtur. l. 7. C. de natur. lib. l. i. C. vestig. nov. inst. non poss. Hinc Cassiodorus: Pietatis (inquit) nostræ remedio surgant, qui fortuna sua acerbitate corruerunt. Vetus enim sermo, ac lex omnium hominum judicio recta & laudanda hoc præscribit, ne quis afflictis insultet, nec jacentes trucidet, sed tanquam supplices misereatur, & veluti captis manum porrigat. Isidor. Pelusiota ad Paul. tribun. Sicut è contrario molesta sane res est, & cur non? infortunia, quæ propter miseriam & calamitatem humane nature inopinatò ingruunt, non levare, sed exprobrare, & doloris acrimonia exaugere, veluti fomentum perturbationis & pænæ erga congenerem naturam existentes, ut Theodosius apud Stobæum loquitur; Quo alluisse videtur quoque Melchior Neofanius monarchid. p. i. lib. 7. in seq. versu: A miseria strictè non exige debita, si quem Paupertate vides affligi, opibusq; carere, Ære tuo hunc releva, nec viscera claude petenti. Divinitus enim datum est id, quod fortuna obtigit, non ig. culpandi sunt, qui fortuna injuria damnum senserunt;

Imp. Ord. de
anno 1577.

Pro Rabir.
Postb.

... p. 10.

704
aut; cum ignavia potius, socordia, molities & luxu, & cum iis con-
iuncta divitie in eurpihus & vituperatione dignis bebenda. Vid. o-
mnigene Eruditionis ꝛ Cetus Dn. Guil. Anthon. de Freundeberg. in tract.
de rescript. monst. tit. 5. concl. 6. n. 11. Sc. Manz. in patroc. debit. de
paup. dec. 1. q. 4. n. 54.

XII. Commodum ejus esse debet, cujus est periculum. *ibid.*
§ l. 10. de R. I.

XIII. Quæ non sunt in commercio vendi non pos-
sunt. §. ult. Et qui sciens rem talem emit, nihil agit; qui impru-
dens, venditorem, quanti sua interest, obligatum habet. l. 4. §. 22.
34. §. 2. ff. b. e. Quia nihil tam contrarium bonæ fidei est, quàm
alterum in fraudem inducere, atque ex alterius inscitia prædari.
Sed, Relicta olim ad pias causas, an usu isto deficiente, hodie in Lai-
corum usus rectè convertenda? Minimè! Potius teste Livio, sacro
abstinendum. Vid. Finckelth. O. 97. & Supr. Disp. 6. Ax. 4. 5. 6. &
Disp. 15. tit. 20. Ax. 4.

TIT. XXVI.
DE LOCATIONE ET CON-
DUCTIONE.

MEMBRUM I.

Continens Textus Continuationem.

II. Locatio conductio, quæ est conventio de re aliquâ
fructuanda, vel facienda certâ mercede. Ejus requisita sunt; I. Consen-
sus de certâ mercede. pr. & §. 1. II. Numeratâ pecuniâ. §. 2. III.
Res; §. 3. & 4. Et est alia temporaria, uti hæc; alia perpetua, quæ
Emphyteusis, ib. Effectus est, ut Conductor præstet culpam non
casum fortuitum. §. 5. Et eo mortuo, hæres succedat. §. ult. Ut
& actio locati conducti. prin.

MEMBRUM II.

Continens Quæstiones.

I. Num merces in locatione consistat in pecunia numerata?
Aff. cum Först. d. 18. th. 8. Suthold. d. 15. th. 43. Fachin. 1. contr. 82.

B

Treuel.

Treutl. v. 1. d. 29. th. 3. §. 9. & ib. Bach p. 1109. Contra Henon. d. 16. th. 17. Harpr. ad §. 2. hñc. p. 843. n. 3. Wesenb. & Heig. hñc. n. 16.

II. Num scriptura requiratur ad Emphyteusin? Aff. cum Först. ib. th. 11. Treutl. v. 1. d. 29. th. 9. d. Berens d. 11. th. 2. q. 5. Contra Harpr. ib. p. 880. n. 57. Vultej. & Bachov. ad. Tr. p. 1125.

III. An levissimam culpam ex natura contractus debeat præstare conductor? Neg. cum Först. th. 12. Henon. th. 22. Suetbold. th. 48. Harpr. p. 981. n. 9. Treutl. th. 6. e. & ib. Bachov. p. 1117. Contra Cujac. & Donell.

ANTINOMIÆ.

I. Emphyteuseos contractum perpetuum esse, in Jctorum decretum est comitiis per §. 3. in pr. hñc. & l. 1. ff. si ager vectig. Quibus tamen Paulus in l. 3. th. suum denegat suffragium. Quod tamen Harpr. hñc. p. 886. n. 92. & n. 185. Martin. Contrar. th. 6. Don. En. l. 9. c. 13. K. & i. Conan. 7. com. 12. ita supplent. Ut veritas, tanquam palma in medio sita, sine ulla pertinacia arripi possit.

II. Non sequamur quoque illos, qui contentionis serram inter §. 3. vers. aliore, hñc. l. 1. ff. si ager. vectig. l. 7. §. pen. & ult. ff. de leg. 2. l. 1. C. de fund. patrim. & l. 3. C. de jur. Emphyt. trahunt, omnes alienationis species Emphyt. denegantes. Quos tamen depectos invenies apud Jurisprudentia nostra Tribunos, Harpr. p. 932. n. 337. & c. Riem. dec. 11. q. 4. Arum. Ex. 14. th. 14. Donell. l. 9. com. c. 14. e. Nam studio atque modestia parandum servandumque est regnum nostræ Divæ, cujus anima Concordia est: non ambitionibus aut factionibus exercendæ conjurationes: quibus aliis aliorum distrahentibus, Veritas, quæ in medio, lacematur.

III. Quia in contrariis lis perpetua, nullum quoque commercium quidam inter §. 4. hñc. & l. 21. §. 2. ff. locati esse contendunt, quod tamen Sabinus in l. 20. ff. de contr. empt. Martin. contr. th. 19. & Harpr. p. 978. n. 3. liberè concedunt.

AXIOMATA.

I. Pacta informant contractus tam juris gentium, quam Juris civilis. §. 3. Utinam, inquit Seneca, nulla stipulatio emptorem venditori obligaret, nec pacta conventaque impressis signis custodirentur, Fides potius illa servaret & veritas. Annulis nostris plus, quam animis creditur. Hinc obligationes con-

ficiuntur.

Sciuntur & *Ridicula*, auff ein niedersigen / & *Impossibiles*, bey dem thei-
 le des Himmelsreichs; & *Dura*, bey verhaftung seines Leibes; & *Prohibita*, zum einlager oder leistung. *Gail. 2. O. 45.* At *scio*,
 inquit *Euclio iste Plautinus*, quo vos soleatis pacto perplexari. *Aulul. 2. 2.*
Pactum non pactum est; non pactum pactum est, quod vobis lubet. *sc. 2. v. 81.*
 Dolendum certe: *Quod nunc tot fidibus luditur una fides.* Sicut e-
 nim cithararum fides sive chordæ, ita cor hominis, sive fides concor-
 dare debent, validissimum cuique testimonium. *Hering. de fidejuss.*
c. 19. n. 80. Et *Cassiodorus* ait; *Incommutabilis fidei esse omne, quod*
vivimus. Ubi enim sana fides non est, ibi nec justitia esse potest;
 Sed litigium adeo crescit, ut fide non servata in negotiis peragen-
 dis, homines segniores reddantur; & commercia frigescant. *c. ubi*
24. q. 91. *Promissor omnis*, inquit *Sarisberiensis*, *apud Veritatem*
pollicem fixit, & jure civili, cessante Fide, naturaliter obligatur. *Sed*
quis actor durius aget, quam Fides, si ipsa coeperit accusare? Si agee
Conscientia; quis absolvet? Revertimini ig. o Germani ad pristi-
 nam integritatem, *Pacta servate, animis, non annulis credite, & co-*
gitate, virum gloriosum promissa non complementem, nubem &
ventum esse, quem pluviae non sequuntur. *Grosse Wort / vnd nichts*
Dahinden / quos Galli Braveurs appellat; Hispani, paiebras de com-
plimiento, Ehrenwort / vnd keine rechte Verheischungen. Aber
bey Hoffleuten ist Grosssprechen / schmeicheln vnd heuchlen gemei-
niglich die beste Kunst. *D. Cramer. ad cap. 5. Judicb. v. 27. & 29.*
Scip. Amirat. disc. in Tac. l. 10. c. 8. Partben. litig. l. 1. c. 13. n. 28.
Freundeb. de reser. mor. tit. 6. concl. 15. n. 67.

705

Aulul. 2. 2.

sc. 2. v. 81.

l. 5. var. ep. 40

l. 3. de mag.

cur. c. 11.

Proverb. 25.

v. 14.

II. Servanda lex conventionis; & si quid in lege
 prætermisum, id ex bono & æquo præstandum. § 5.
 Licet de hoc expressè non convenerit. *l. 1. ff. de ad. empt.* Quia
 hoc generaliter traditum de omnibus contractibus, qui consensu
 perficiuntur. *vers. item si. supr. de oblig. qua ex consensu.* Unde etsi
 in genere *Salvus conductus concessus*, nihilominus facultas tam ve-
 niendi, quam recedendi concessa videtur. Neque enim in fidei
 aut securitatis promissione, solum quid concedens, verum etiam
 quid recipiens verisimiliter cogitarit, inspiciendum esse, *monet*
Bald. vol. 5. Conf. 414. *Presupponendum autem, recipientem de re-*
B 2
dieu-

. 6. c. 46. in
Saxon:

dicit omnino cogitasse, quia utique venire etiam sine ulla securitatis promissione potuisset, & ideo, ut securitas data aliquem effectum habeat, omnino reditum implicet necesse est, & captiosa ex eo satis apparet interpretatio, etiamsi tabula securitatis in specie reditus insertus non fuisset, quia sufficit, quod in genere promissa sit securitas, quod qui gaudere debet, ut tuto redire possit, consecrarium est: Et cum in privatorum pactis, iter eundi, jus quoque redeundi contineat. l. utimur de sepulcr. viol. sanè in Principum ac Magistratum promissionibus, in quibus exuberantior bona fides requiritur, hæc duo vel maxime se invicem comitari debent. Unde Mauritius Elector, Carolo V. subtiles quasdam interpretationes adversus Philippi Landgravii liberationem nectenti: At Ego, dixit, Te, tanquam Imperatorem, non tanquam Legistam, volo pactiones & fœdera interpretari. post Thuan. Gentil. delegat. l. 2. c. 10. Vox enim Principis instar Oraculi esse debet, unam habens linguam. Clapm. de arcan. rerum p. l. 5. c. 8. Quare regiè, ut pleraque alia, Alphonsus Rex Neapolitanus dixit: Solam fidem tantum apud Principem, quantum iuramentum apud privatos, valere debere. Et Archiepiscopus Coloniensis apud Crantzius: Verba, inquit, Casarea Majestatis mihi pro juramento sunt, & sicut turpe est aliis omnibus, quibus vel minima virtus cordis est, fidem fallere, ita turpissimum est Principi viro, pacta violare. Ille enim debet esse immobilis, sicut lapis angularis; & sicut polus in celo. Unde & unum calamum, & unam non plures linguas habere debet. Dn. Finckelth. O. 105. n. 17. Cöler. de process. execut. p. 4. c. 1. n. 220. Arum. disc. 1. ad A. B. th. 20. Arnis. de jure Maj. c. ult. in fin. Dn. Carpzov. prax. crim. p. 3. q. 112. n. 8. & 75.

III. Conductor præstat diligentiam, non casus fortuitos. § pen. l. 25. §. pen. ff. & l. 28. C. h. t. Först. d. 18. th. 13.

IV. Conductio transit ad hæredem. §. ult. l. 10. C. h. t. Quia obligatio est juris: Heres autem juris successor. arg. §. 11. supr. de testam. E. eodem debet jure uti. l. 20. de R. I. Quod secus in societate & mandato. §. 5. tit. seq. Quia hic respicimus ad rem, & ibi ad personam, cujus industria est electa.

TIT.

TIT. XXVII.
DE SOCIETATE.

706

III. Societas, est *contractus ex consensu*, inter aliquos *communionem lucri & damni* inducens. l. 5. §. 1. ff. b. 1. Estq; vel *universalis omnium bonorum*; vel *particularis alicujus rei vel negotiationis. princ.* Et agitur I. de eâ *CONSTITUENDA*; Ut partibus scil. *definitis*, æquales sint. §. 1. Non *definitis*, servanda pacta §. 2. & 3. II. De *CONSTITUTA DISSOLVENDA*; Ut I. *Renuntiatione tempestiva & non dolosa*. §. 4. II. *Morte Socii*. §. 5. III. *Fine negotii*. §. 6. IV. *Publicatione*. §. 7. & V. *Bonorum cessione*. §. 8. Et III. demque *DE EFFECTU*, actio nempe pro socio *ultrò citroq; directa*, quâ socius socio *de dolo & culpa*, in id quod facere potest, tenetur. §. fin.

QUÆST. I. Num pactum valeat, ut ad hæredes transeat societas? Neg. cum Först. d. 18. tb. 16. Sub. dis. 15. tb. 60. Henon. d. 17. tb. 4. Arum. Ex. 15. tb. 4. Harpr. p. 1012. n. 15. Contra Hotson. & Thoming.

Q. II. An in actionem pro socio etiam levissima culpa veniat? Neg. cum Henon. tb. 7. Sub. tb. 61. Harpr. p. 1016. n. 4.

III. Num conferens operas, finitâ societate fiat particeps sortis seu capitalis? Neg. cum Först. tb. 15. Gerhard. dec. 15. tb. 9. Henon d. 17. tb. 2. Berens. d. 12. tb. 1. Harpr. p. 1007. n. 26. Contra Covarr. & Hunnium.

ANTIN. Nullam pugnam inter §. 3. b. t. & l. 31. locati. l. 10. ff. de libb. & post. agnosco. Et ne me fingere putes, tibi pignoris loco relinquam præsidia à Marcilio hęc. p. 519. mutuo accepta.

AXIOMATA.

I. Rei turpis seu flagitiosæ societas nullas habet vires l. 57. ff. b. t.

II. Pacta sunt servanda §. 1. Nam quo genere quis obligatus est, hoc fidem exolvere debet. Vid. tit. præcad. Ax. 1. §. 2. Sauter. in prax. bancrupt. c. 5.

III. Opera pro pecunia valet. §. 2. Et *pretium opera, ar-*
is est velamentum. l. 52. §. 11. ff. b. t. Hoc est, *velat*, ne videatur *ars*
mea aut opera defuisse Marcill. *ibid.* Sæpe enim *quorundam ita*

Seneca 5. de
benef. c. 15.

B 3

pro

S. fin. in pro-
am. ff.
l. 14. C. de
Advoc. div.
jud.
l. 6. C. de
Profess. &
Medicis.

arg. Auth.
Habita C. ne
ne fil. pro pa-
tre.
l. 14. C. de
Advoc. div.
jud. lib. 3. c. 2.
l. 2. c. 4. pr.

pretiosa est opera in communi vitâ, ut eos *justum* conditione meliori
in Rempubl. admitti. *ibid.* Quid ig. mirum; quod *LL. Doctoribus*
tanquam *Justitiæ & Reipub. ministris*, & sacri Romani Imperii
militibus, humanarumq; fortunarum, rei, spei, vitæ, posteritatisq;
Defensoribus, *immunitas à personalibus & extraordinariis oneribus*
& *collectis à maximis Impp. sit concessa, etiam impositis tempore bel-*
li. Cum *Jurisprudencia dux sit communis vitæ & salutis, civitatum*
moderatrix, atq; rerum agendarum & vitandarum arx & scientia, sine
quâ nulla societas potest consistere humani generis. Hæc non solum
ut *Philosophia*, virtutem quærit, sed etiam inventam præmio exor-
nat: nec solum, ut *Theologia*, vitia ex hominum societate extru-
dit, sed etiam ulciscitur supplicio: Nec ut *Medicina*, remedia tan-
tum habet incolumitatis, sed etiam honoris & dignitatis: neq; si-
cuti *Rhetorica*, mortales hortatur ad virtutem, sed impellit: neq;
ut *Grammatica*, rudimenta habet orationis, sed primordia æterni-
tatis: nec deniq; ut *Dialectica*, sectatur, quod est verosimile, sed
tantum, quod verum est: *Lex* siquidem *nullis vim, nullis impetum*
fieri patitur. *Nihil est in civitate boni, nihil tuti, nihil honesti sine le-*
ge; quod lucis hujus usurâ fruimur, quod demum sumus; id omne
legis est beneficium. Nam sine ejus pœnâ & metu, quò diffunderet
impurissimorum hominum libido? quò cupiditatis æstu flagraret
mortalium rapacitas & avaritia? quantam ad necem ferrum irato-
rum exaceretur? *Leges* sunt, quæ nos à tantis periculis, tantaque
atrocitate & scelerum tuentur ignominia, quæ nos in summo otio,
atq; in summa tranquillitate custodiunt. Nec *cornu Amalthea* cor-
nuerat bovis, ut pingitur, sed *jus & ratio*, in quâ sua est rerum o-
mnium utilitas & copia, cujus cognitionem si possideas, imperiû
artem possideas. Publicè itaq; interest, *privilegiis ac immunitatibus*
invitare Doctores, scholares, aliosq; litteratos ad elaborandum in
eâ scientia, quæ publicè & privatim pluribus sit profutura: quia
ipsorum opera pro pecunia valet, & non minus quàm milites armati
Rempub. defendere intelliguntur. Unde non minus verè quàm ele-
ganter *Val. Max. Eandem, ait, laudem mereri fortitudinem foro, atq;*
castris editam. Et alibi: *Quid prodest, inquit, foris esse strenuum;*
si domi malè vivitur? Expugnentur licet urbes, corripiantur gentes, re-
gnis

797
quis manus injiciantur, nisi foro & Curia officium ac verecundia sua
confiterit, partarum rerum caelo cumulus aequatur, sedem stabilem non
habebit. Quo respicit quoque illud Ciceronis: Nihil profunt arma,
nisi sit consilium domi. Quod adeo verum est, ut eos, qui Academi-
cis & Scholis ejusmodi privilegia immunitatis eripere, vel quavis
ratione labefactare conati fuerint, nunquam sacrilegos excommunican-
dos & exilio deportationis subjiciendos statuunt Dd. in l. 5. C. de SS. Ec-
cles. Steph. de jurid. p. 2. c. 10. n. 15. p. 74. Kloet de contribut. c. 15. n.
3. 115. & 121. supr. d. 12. t. 24. Ax. 2.

IV. Nemo ex suo dolo lucrari debet. §. 4. Ex quo ta-
men hodie multi maximum captant lucrum, praesertim *Stratiotici*
ordinis homines, qui bellum dolose cauponantur, dum lucri causa
omnia faciunt; & donis, auroque magis, quam ferro, vel viribus
bellum gerunt: quos ego non milites, sed latrones dixerim; cum
milites ideo esse velint, ut latrones esse possint. Qui in vaporariis
delitescunt, generosi *Martis v. bices*, milites ad lucrum & malitiam,
non justitiam, latrones, sicarii, agrorum depopulatores, grassatores
& seditiosi, öffentliche Streiffer vnd Landwinger/ Schnaphanen
vnd Raubvögel/ qui cum deberent esse defensores oppressorum,
miseris agricolis, imò Nobilibus, in confiniis lites atque malitias mo-
vent: Perse non Germani, apud quos rapto quam bello vivere, equè
honestum. De quibus verè & severè Poëta: *Militia quondam*
partes ac jura fuerunt, Tutari patria dulcia recta sua: A sociis arcere
minas, pepulisse Tyrannos, Hostis & incursum continuisse vagos. At nunc
quod bellum: nisi praeda; nec hostem, Sed socium vitâ est exspoliasse de-
eus, daß man die Freund an Leib vnd Gut/ ganz jämmerlich verau-
ben thut. O pudor! o honos? quò ivistis? Exules facti à militiâ
ad malitiam rediistis in Europa! Vid. Hering. de fidejuss. c. 7. n. 162.
Gödd. de contr. stip. c. 7. concl. 17. n. 305. Lips. l. 5. pol. c. 8. & de milit.
Rom, l. 5. c. 20. Rittersb. ad Novell. p. 14. c. 16. n. 13. Clock. de contrib.
c. 17. n. 210. & c. supr. D. 12. tit. 22. Ax. 3. Ens in Ep. lo Philolog.
p. 218.

VI. Qui parum diligentem socium adsumit, de se quæri, si-
biq; hoc imputare debet. §. ult. Aut enim ignorat, aut non: si
norit, stultus, est, quod cum homine negligente contraxerit: si non;
æquè

æquè stultus, quod cum ignoto. arg. l. 19. de R. J. Quia Societas vo-
luntaria. §. 5. b. 1. Vid. supr. D. 14. tit. 15. ax. 4.

TIT. XXVIII.
DE MANDATO.

IV. Mandatum est contractus ex consensu, de faciendo ali-
quid gratuito. pr. & §. ult. REQUISITA ejus sunt: Consensus: Ne-
gotium honestum: Et gratuita executio. Et CONTRAHITUR Man-
dantis tantum gratia. §. 1. Tui & mandantis §. 2. Alieni §. 3. Sui
& alieni §. 4. Tui & alieni §. 5. Tui tantum, quod tamen magis con-
siliium §. 6. 7. 8. Et purè, vel in diem & sub conditione fieri pot-
est: §. 12. §. 13. SOLVITUR autem Revocatione re adhuc integra. §. 9.
Morte alterutrius §. 10. Et Renunciatione sive pænitentia manda-
tarii tempestiva. §. 11. Atque hinc oritur actio mandati Directa
mandanti, & Contraria mandatario competens. d. §. 8. & §. fin.

QUEST. I. Num mandans homicidium, pœna puniri
debeat, quâ mandatarius id perficiens? Aff. cum Först. d. 18. tb. 17.
Hanov. d. 17. tb. 10. Arum. Ex. 15. tb. 8. Contra Menoch. & Cla-
rum.

II. Mandans, si mandaverit aliquem vulnerari tantum, non
occidi, utrum ordinariam subeat pœnam, si mandatarius istum oc-
ciderit? Neg. cum Harpr. ad §. 5. l. de publ. jud. n. 80. & Hanov.
d. 17. tb. 11. Contra Treutl. & Cuback.

ANTIN. I. Mandatum ex necessitate naturæ suæ consen-
sualium contractuum se sistere debet territorio; à quo tamen l. 95.
ff. de A. R. D. illud eximere conatur. Sed ne istius l. trice te red-
dant suspensum: Consulas Marcell. hinc. p. 519. & Harpr. p. 1021. n.
13. ubi Lydium lapidem, ad quem ipsius revocanda conciliatio,
actutum reperies.

II. Extra omne quoque periculi discrimen non esse positum
Consilium aliàs non contracturo datum, propter §. 6. hinc. l. 6. §. 1. ff.
mandati; ritè deducunt. Hellig. Don. En. l. 13. c. 10. i. Harpr. p. 1031.
n. 5. & Hanov. d. 17. tb. 9.

Axiomata & Digressiones.

I. Nemo ex consilio mandati obligatur, etiamsi non expe-
diat

diat ei, cui mandatum; cum liberum cuique sit apud se explorare, an sibi expediat consilium. §. 6. Quia iniquum est fidem suaden-
tis incertis futurorum casibus obligari. Et defuturi sunt, qui suadeant
si malè suasisse periculum sit. Cùm sepè prava magis, quam bona con-
silia prosperè eveniant. Quia plerasq; res Fortuna ex libidine sua agi-
tat. Imò Centum doctùm hominum consilia sola hac devincit Dea.
Lips. pol. l. 3. c. 8. Sed an littera commendatitiae seu verba com-
mendatoria scribentem seu loquentem obligent? Regulariter Neg.
esse censet Dn. Finckelth. Obs. 16.

II. Mandatum contra bonos mores non est obligatorium.
§. 7. l. 6. §. 3. l. 12. §. 11. l. 22. §. 6. ff. § l. 20. C. h. t.

III. Sententia benignior sequenda. *ibid.* Et lenio-
ra præferenda asperioribus. *arg. l. 56. de R. l.* Unde qui ex acci-
denti, id est, sine sua culpa, sed casu fortuito, incendio, bello, latro-
num vel aquarum incurso ad inopiam redactus, non in carce-
rem detrudendus, aut ad bonorum cessionem cogendus. Quia
ubi nullum est delictum, ibi quoque nulla poena esse debet. *Manz. in
patr. depaup. deb. dec. 2. q. 1. n. 30. § 31.*

IV. Mandatarius non debet excedere fines man-
dati. §. 8. l. 5. ff. § l. 12. C. *ibid.* Nam qui excedit, aliud quid fa-
cere videtur. *d. l. 5.* Licet autem à fine mandati deflectere non
oporteat, mediata tamen ad finem rectè ducentia, pro usu negotii eli-
gere mandatarius potest. *l. fin. §. fin. ff. h. t.* Nec enim quicquam
mandantis interest, quo modo id, quod confectum voluit, confi-
ficiatur. *l. 12. §. 5. ff. h. t. § ib. Wes. in par. n. 6.* Sed hæc in causis
privatis. In publicis per alia media negotium conficere integrum
non est, imò nec utiliora sectari licet, ex receptâ Philosophorum &
Jurisconsultorum sententiâ. Ideoque Legato Principis à mandati formula
recedendum non est, etiamsi melius ac uberius quàm jussus fuerat,
negotium gerere potuisset; ne si spes fefellisset, culpa impatientia
& poena indeprecabilis subeunda esset: Si res fortè melius vertisset;
Diis quidem gratia habenda, sed exemplum tamen intromissum vi-
deretur, quò benè consultæ consilia religione mandati soluta corrup-
perentur. Sic eum, qui in bello rem à duce prohibitam fecit, aut
mandata non servavit, etiamsi res benè cesserit, capite puniri vult

C

Mode-

Symmachus
l. 6. Ep. 60.
Curt. l. 3.
Sallust.
Plaut. pseud.

Q.

Gell. l. c. 13.

l. 3. §. 15. de *Modestinus noster.* Quod ipsum *Posthumius & Manlius* præstantissimorum filiorum, qui contra *Impp. patrum* præcepta pugnant, hostemque superarant, mortibus ostendere voluerunt. *Val. Max. 2. c. 2.*

Legatus itaque, qui re semel statuta & deliberata à Principe certum mandatum accepit, *nihil contra vel præter mandatum* faciat, sed super re novâ & incidenti causâ committentem potius consulat, ne si res aliter opinione cadat, in vitæ, honoris & bonorum periculum adducatur: vix enim dici potest quantoperè *Principibus inobedientia displiceat.* Vid. *Machiav. l. 3. disp. c. 22. Bodin. 3. de Rep. 2. Corraf. 1. misc. 24. Tholos de Rep. 24. c. fin. Gail. 1. de P. P. c. 4. n. 26. Alberic. Gentil. de legat. l. 4. c. 16. Gerbard. dec. 15. q. 10. Besold. disp. pol. 7. eb. 32. cl. 2.*

V. *Iusta & probabilis ignorantia* nulli damnum afferre debet. §. 10.

VI. *Mandatum non suscipere* cuilibet liberum, susceptum autem consummandum est. §. 11. *Quia variare vel improbare, quod semel approbatum, non licet.* l. 15. de *neg. gest.* Maximè posteaquam *jus alteri quasi* est; Vel si illa variatio in alterius præjudicium tenderet; cum *nemo possit mutare consilium in alterius detrimentum.* l. 75, de *R. I. Freundeb. de rescript. mor. 1. 7. c. 27. n. 16.*

TIT. XXIX.

DE OBLIGATIONIBUS, QUÆ EX quasi contractu nascuntur.

Absolutis veris seu propriis contractibus, sequuntur nunc quasi CONTRACTUS. *Supr. tit. 14.* qui *sine conventione prævia* ex tali oriuntur *facto*, & quidem *licito*, ex quo alter alteri ipso jure, velit nolit obligatus esse cogitur. *pr.* Tales hîc enumerantur quinque. I. *EST NEGOTIORUM GESTIO; quâ quis absentis & ignorantis negotia spontè sine mandato* gessit. §. 1. *hic.* II. *TUTELÆ ADMINISTRATIO.* §. 2. quod Tutor rem pupilli administraverit. III. *RE-RUM COMMUNIO*, inter illos, quos in societatem *non consensus, sed res* conjunxit. §. 4. *HEREDITATIS ADITIO*, quâ *heres ad eundem cum legatariis* videtur quasi contrahere. §. 5. Et V. Denique

INDE-

INDEBITI SOLUTIO, quâ is, qui indebitè solutum accepit, ad ejus re-
stitutionem obligatur. §. 6. & 7. & §. 1. supr. tit. 15.

709
QUÆST. I. An negotiorum gestor teneatur de levissima
culpa? Aff. cum Harpr. bñc. p. 1061. n. 41. Först. d. 19. tb. 1. Contra
Henon. d. 17. tb. 27. & Arum. Ex. 15. tb. 11.

II. An tutor vel curator cogi possit ad reddendam pecuniam
pupilli vel adulti, antequam reddat rationem administrationis?
Neg. cum Harpr. bñc. p. 1072. n. 12. & Henon. tb. 18. In quâ tamen
non de levissima culpa tenetur. Först. tb. 2. Harpr. ib. n. 13.

III. An divisio hæreditatis præscriptione; aut à testatore im-
pediri possit? Neg. cum Henon. tb. 20. Harpr. ib. p. 1082. n. 31. &
n. 47. Contra Hunn. & Alex. Imolam.

IV. An hæres adeundo hæreditatem teneatur creditoribus ex
quasi contractu? Neg. cum Arum. Ex. 15. tb. 13. Harpr. p. 1086. n.
4. Contra Myns. & Schneidw.

V. An ad antidora obligato, competat indebiti condictio?
Neg. cum Först. tb. 4. Contra Duaren.

Axiomata & Digressiones.

I. Aliena negotia exacto officio gerenda & non
deserenda. arg. §. 1. & l. 20. C. ib. Ne audire cogatur illud Ci-
ceronis: *Cur mihi te offers, ac meis commodis officio simulato officis*
& *obstas: Recede de medio, per alium transigam: Suscipis onus of-*
fi. ii, quod te putas sustinere posse. Sux quidem rei quisque mode-
rator atque arbiter est. l. 21. C. Mandati; Aliena verò negotia ex-
acto officio gerenda, nec quicquam in eorum administratione
neglectum ac declinatum culpâ vacuum est. Först. d. 19. tb. 1. Ger-
bard. dec. 16. q. 1. Don. En. Hillig. l. 15. c. 15. f. pro Rosc. A-
mer.

II. Inficiando lis crescit. §. ult. Auß dem leugnen nimp-
die ansprach zu. Quia leges certis quibusdam casibus improbita-
tem negantium coercere voluerunt, intentato metu poenæ dupli. arg.
§. 18. de adt. Veluti ex L. Aquilia, Ex legato sacrosanctis Ecclesiis &
ceteris venerabilibus locis relicto; Item ex deposito ob ruinam incen-
dium, & naufragium. Harpr. ad §. 1. quib. m. re contr. n. 77. Sic
debi-

Senec. 5. de
benef. 15

Gell. 11. c. 11.

Plato.

Herod.

Plutarch.

Colof. 3. 9.

Ephes. 4. 25.

Prov. 12. 17.

Et 19.

1077. I. p. 102.

debitor negans debitum, & postea convictus, non gaudet beneficio
 sessionis. Nam mendaces oderunt jura. l. 5. C. si contra jus. Et Men-
 dacium necat privilegium; & inficiatio privat jure. MENDACIA
 itaq; COERCENDA. ib. Quid enim magis Christianum hominem
 decet, quam ratione uti, atque oratione vera, omnig; in re quid sit veri
 videre Et tueri? contra fallere, decipere, tam dedecet, quam delira-
 re Et mente captum esse. Vir bonus praestare debet, ne mentiatur,
 prudens ne mendacium dicat. Propter hoc nobis datus est sermo,
 ut presto forent mutua voluntatis indicia. Unde apud Persas
 mendacium capitali animadversione punitum. Et Epanetus
 dicere solitus: Mendaces omnium scelerum & injuriarum autores
 esse. J. Caesar Scaliger mendacium ita detestatus: Ut si quem
 mendacemprehendisset, fideret nunquam, diceretq;: Christia-
 num alienum a Mendacio esse debere, nobilem vero etsi Christianus non
 esset. Aber bey Hoffleuten vnd Politicis, kan man mit der wahr-
 heit selten fort kommen/ sondern wer am besten ihnen zum Munde
 reden kan/ der ist bey ihnen gemeiniglich der beste Mann. D. Cramer.
 ad c. 5. Judith. v. 26. Auch da Petrus gen Hoff kame/ ward
 ein Schalck drauß. Gruter. in Prov. Germ. p. 1. Sed Vos (ut pie
 monet Apostolus) Nolite mentiri invicem. Verum; Deponentes
 mendacium, loquimini veritatem, unusquisque cum proximo suo:
 nam sumus alii aliorum membra. Dann die lügen hat doch ein
 francß Beyn/ vnd kan nicht beständig bleiben. D. Cramer. ad c. 6.
 Judith. v. 12. Vid. Manz in patroc. dep. deb. dec. 2. q. 3. n. 10. Et
 14. Et q. 8. n. 50. dec. 3. q. 7. n. 44. Et 54. Freundeb. de refer. mor. p.
 271. n. 1. Et c. Sauter. de bancrupt. p. 75. Auler. flor. Scalig. p. 5.
 Jac. Schultz. quest. pract. 70. n. 199.

III. Venerabilia loca honoranda. *ibid.* Non tamen
 ita, ut peregrinationes ad Tempia, Sepulchra, Reliquias Sancto-
 rum aut Imagines, quales hodie promissionibus Indulgentiarum lar-
 gissimis intervenientibus in usu Pontificiis sunt, instituamus. Non
 enim Hierosolymis fuisse, inquit D. Hieronymus, sed Hierosolymis
 bene vixisse laudandum est. Et veri adoratores neque Hierosolymis,
 neque in monte Gazarim sed ubique Deum adorabunt. Sed ut aliis
 loca, ob beneficium aliquod amare solemus. Sic Ladislaus Neapo-
 lis

lis Rex, cum amisso regno *Cajetam* se recepisset, ibique communi *Joh. 4. v. 23.*
civium sumtu aliquamdiu fuisset sustentatus: Recuperato regno,
Cajetanos tanto amore & Benevolentia, prosequutus, ut nemini, qui
ab ipso aliquid peteret, quidquam negaret. Hinc agasonis cu-
jusdam jocus, Felicem asinum suum fore dicentis, si Cajeta natus
fuiisset, siquidem Rex oppidi vel arcis praefecturam ei sit demandatu-
rus. Vid. Bernegge. Idolam Lauret. c. 12. p. 130. Ens lib. 1. Epi-
dorp. p. 166.

TIT. XXX.
PER QUAS PERSONAS NOBIS
obligatio acquiritur.

Restat, ut quemadmodum obligatio acquiritur, & tollatur,
tit. seq. videamus. ACQUIRITUR autem nobis I. Per nosmetipsos,
vel per potestati nostrae subjectos, ut servos & filiosfam. princ.
II. Per Liberos homines & Alienos servos, quos bonâ fide posside-
mus. §. 1. III. Per Servum usufructuarium. §. 2. Et IV. denique
communem §. ult.

QUAEST. An Filiusfam. & servus ex causa peculiari tan-
tum patri vel domino ignorantem acquirant possessionem? Aff.
cum Henon. d. 17. tb. 22. Först. d. 11. tb. 8. Harpr. ad §. 3. l. per quas
pers. cuique acquir. n. 15. Contra Cujac. 24. O. 9.

AXIOMATA.

Post decisionem res expedita est. §. 3. Lites enim
refecanda, ad exemplum Rudolphi Comitum Habsburgensis, qui primus
Imperialem dignitatem in Austriacam familiam inculit, cui cum
Abbate Sangallensis Canobii valde tum potente, & aliis vicinis, lis
intercedebat, is captato prandii tempore Abbatem accessit, & ul-
troneum se convivam exhibuit, magnâ cum omnium admiratio-
ne. Sublatis mensis, cum Abbate aliquamdiu collocutus, tan-
dem pacem fecit, ac discedens, suis: Cui tres, inquit, lites, meo judi-
cio rectè fecerit, si duabus compositis, tertiam tanto diligentius prose-
quatur. Hanc decisionem eidem expeditam & utilem fuisse even-

tus docuit: ut cui postea prædictus Abbas bonam adversus hostes operam navavit. *Ens Epidorp. lib. 2. p. 195.*

TIT. XXXI.

QUIBUS MODIS TOLLITUR
obligatio.

Tollitur obligatio I. Naturaliter; *Solutione*, quæ est præstatio ejus, quod debetur. §. 1. *Et contraria voluntate*, sive poenitentia, *re adhuc integra*. §. ult.

II. Civiliter, *Acceptilatione*, quæ est imaginaria solutio, ubi verbis solvitur obligatio verbis contracta, non re aut numeratione. §. 2. *Et Novatione*: quæ est prioris debiti in aliam obligationem expressa transfusio; §. 3. Cujus species est *Delegatio*, quæ est alterius debitoris in suum locum substitutio, cum consensu delegati & creditoris.

QUÆST. I. An creditor particularem solutionem admittere teneatur! Neg. Regulariter *cum Först. d. 19. tb. 6. Matth. hie. p. 278. Harpr. p. 35. n. 146. Treutl. v. 1. d. 20. tb. 11. a. & ib. Bach. p. 770. Contra Hunn. ib. & Coraf.*

II. Num acceptilatio juris sit civilis? Aff. *cum Först. tb. 9. Harpr. p. 1109. n. 1. Treutl. v. 2. d. 29. tb. 4. a. Contra Ferret.*

III. An in fidejussione quoque novatio locum habeat? Aff. *cum Först. tb. 14. Hering. de fidejuss. c. 20. §. 3. n. 3. Godd. de contr. stip. c. 5. concl. 6. n. 40. Harpr. p. 1118. n. 24. Contra Sichard. & Salicet.*

ANTIN. Vastum illud & anceps *Juris mare multis difficultatum procellis concitatum esse, conqueruntur Jctorum filii. Inter quas non minimi roboris hinc turbo. quomodo novatio fieri debeat? Ne ig. mens nostra in vago illo freto, vago motu circumferatur, pondere atque saburra legum navis nostra sistitur, atque ordine remis vela singula ligantur per Harpr. p. 1121. ad §. 3. hie. n. 37. Först. tb. 13. Henon. d. 17. tb. 30. Fachin. 3. contr. 92. & Frantzk. Ex. II. q. 10.*

AXIOMATA.

I. Quocunq; debitum solvente, debitor liberatur.
princ.

II. In-

II. Interventu novæ personæ nova nascitur obligatio. §.3. *vid.*
disp. preced. tit. 18. ax. 2.

III. Novatio nisi expressè facta, non præsumitur. *ibid.*

IV. Consensu contracta, contrariâ voluntate dissolvuntur. §.4.

Consensualium modos Contractuum,
Legesq; fixas à dynastis, ventilas,
GERLACHIÆ stirpis DAVID spes tertia,
Exceptionum machinas & disjicis.

Canos Parentis quàm beas clarissimi!
Cordis senilis intimos mulcens sinus!
Si vota ditant, quæ pius fundit sator,
Te nemo fortunatior vel ditior.

T A U B M A N U S hoc gymnasium Præses dirigit;
Tu subses, olim par futurus Præsidi:
Hoc Arbiter faxit supremus Jurium,
Et sospitet semper meos GERLACHIOS.

*Dn. DAVIDI GERLACHIO,
filii ad instar dilecto F.*

Paulus Röberus D.

Æ Mule virtutum magni, GERLACHE, parentis,
Carminibus dignis quem mea Musa colit.

Applaudunt Pater & fratres, latantur amici:

Cum quibus ex animo letor egoq; simul.

Ornas dum Spartam sinuoso codice Baldi;

Non verò pugnis, ensibus atque minis!

Perge ita, quò possit pater olim dicere: Fili!

Conatum laudo consiliumq; tuum!

*Ad testandum affectum suum
maximum f.*

M. Christophorus Nottnagel!

Sup. Math. Prof. Publ.

Ultima

Ultima non laus est, multo sudore parare
Merces, quas nobis venditat ipsa Themis.
Laus Tibi debetur, GERLACHI: nam tibi merces
Emisti studio, quas Themis exposuit.
Laudo conatum; quod scandis pulpita laudo,
Et de Contractu verba diserta facis.
Perge frequens coeptam laudis pertexere telam
Et Patrium studiis amplificare decus.

*Johann Bartholomaeus Keupner
Witteb.*

Ingenii jam pensa tui producis in auram
Et coepit in Studiis quae Tibi tela, probas.
Sume animum atque aciem. Sic sic configere pulchrum est.
Hec nostrae Themidi praelia sola placent.
Perge modo, quae coepit via est, nec desere cursum
Id poscunt cari vota verenda Patris.

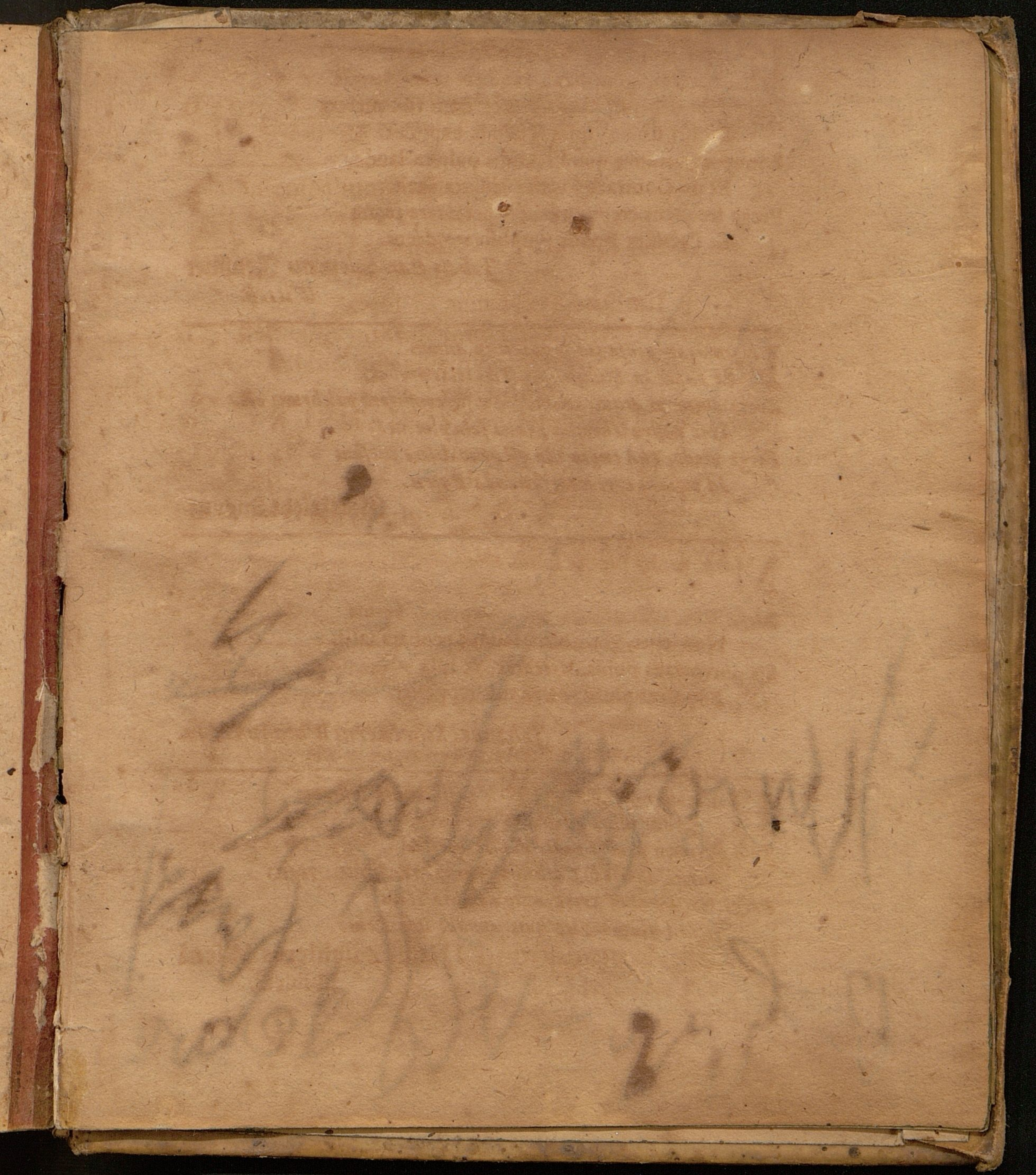
Gottfriedt Suevus.

Merx proba spontè suum Emptorem sortitur, & illam
Ut verbis ornet Venditor, haud opus est:
Merx Tua, GERLACHI, nobis exposita, verbis
Non eget, aut nostra laude; probata satis.
Sis porro talis nobis Mercator, & ipsa
Emptores plures Merx tua repperiet.

Johannes Schreiterus Wurzena Misn.

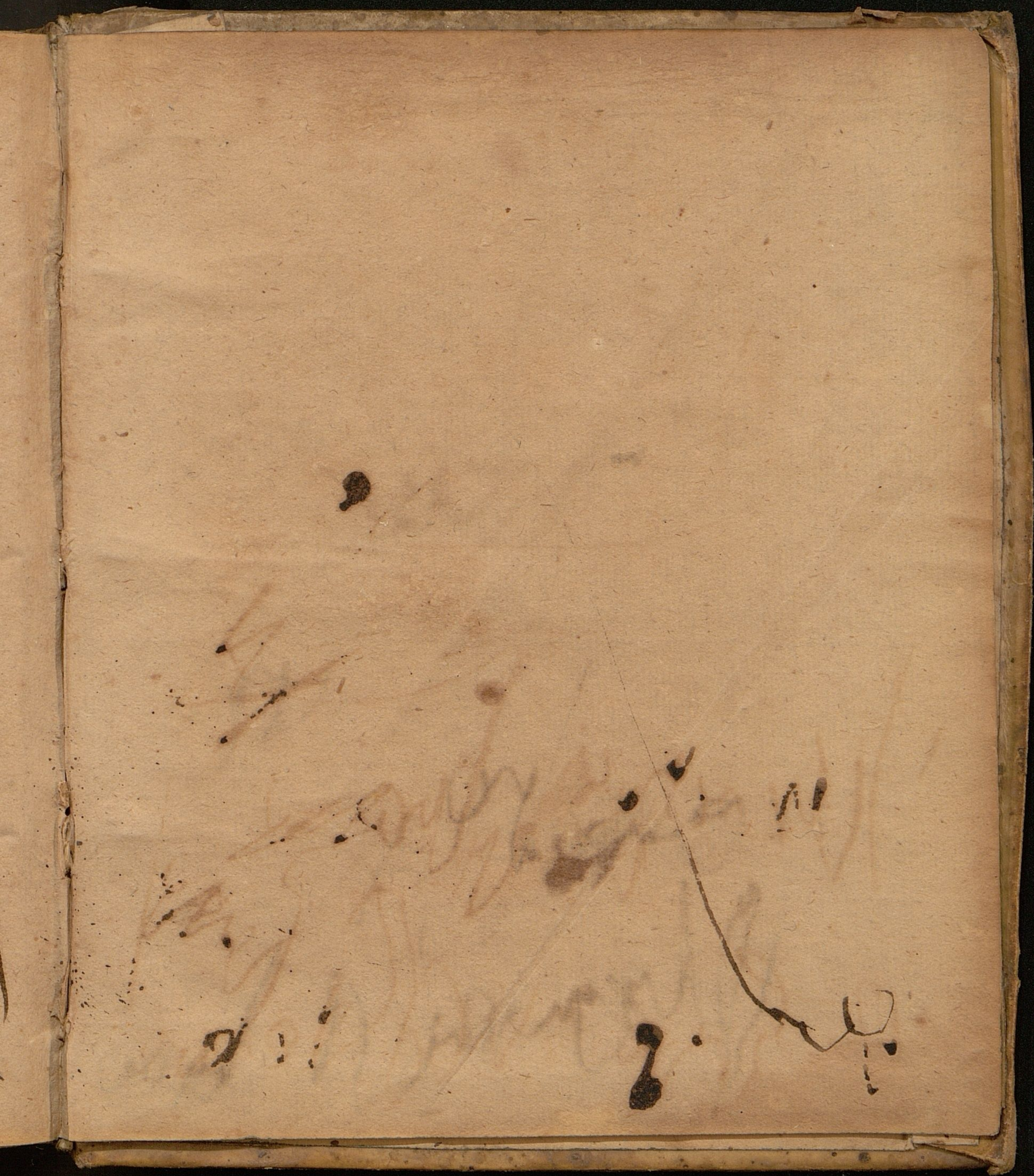
Hactenus in Themidis castris vigil omnia lustrans,
Filius miles gnarus & esse velis.
Jam specimen praebes nobis illustre peritus
Juris, dum ex Cathedra jura tuenda tibi.
Perge ita; sic olim tribuentur nomina clara
Quod voveo: voto huic annuat ipse Deus.

*Julius Zschlerus Misena
Misnicus.*

Handwritten text in a cursive script, likely a signature or a name, written in dark ink on aged, yellowish paper. The text is written in two lines, with the first line being more prominent and the second line below it. The ink is dark and the paper shows signs of age and wear.

[Faint handwritten text in cursive script, possibly a signature or name, written in dark ink on aged, stained paper.]

Handwritten text in a cursive script, possibly a signature or a name, written in dark ink on aged, yellowish paper. The text is somewhat obscured by a large, faint, dark smudge or stain that overlaps it.

Handwritten text in a cursive script, possibly a signature or a name, written in dark ink on aged, yellowish paper. The text is somewhat obscured by a large, faint, dark smudge or stain that overlaps it.

00 A 64 621

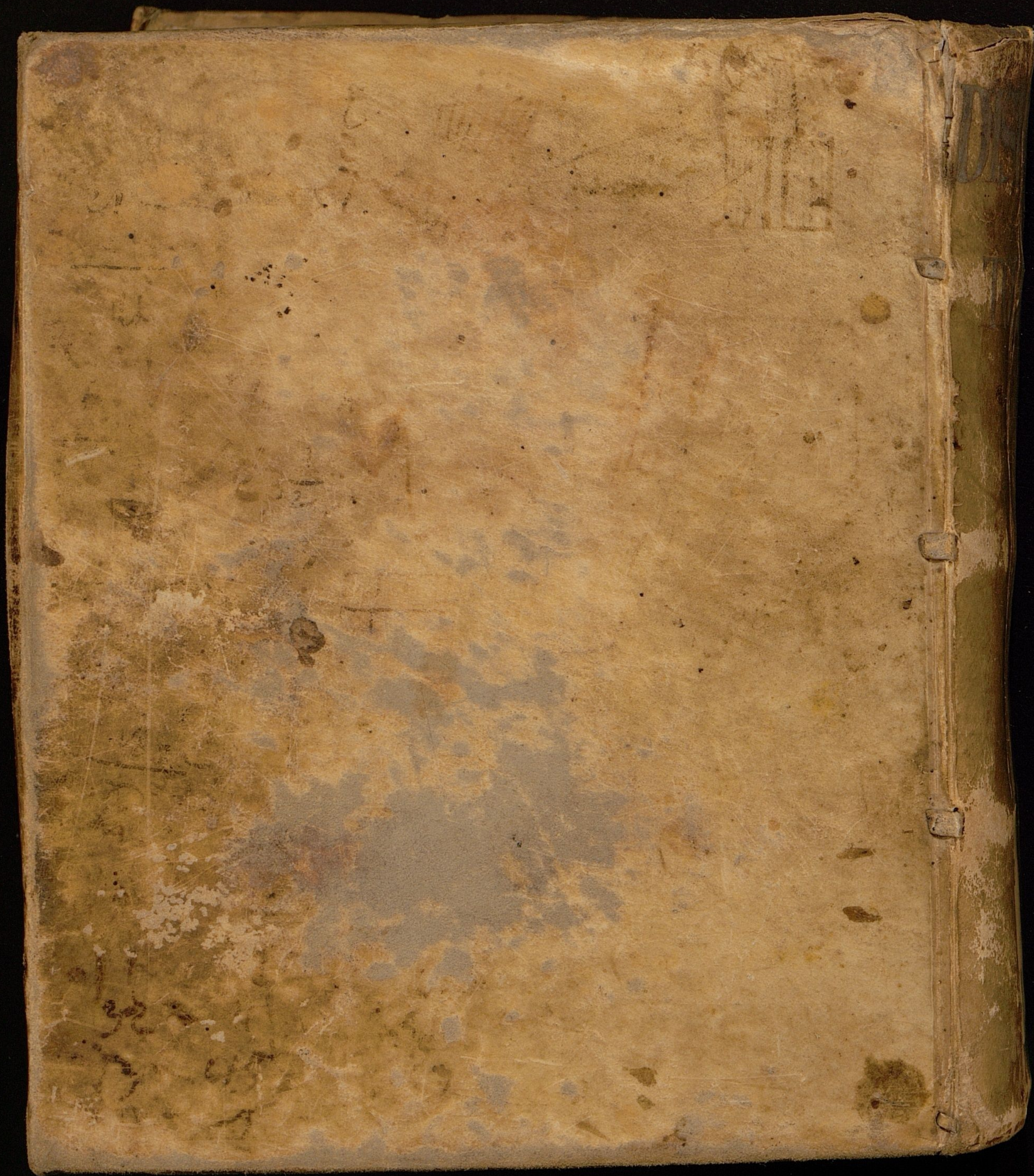
ULB Halle 3
002 937 379

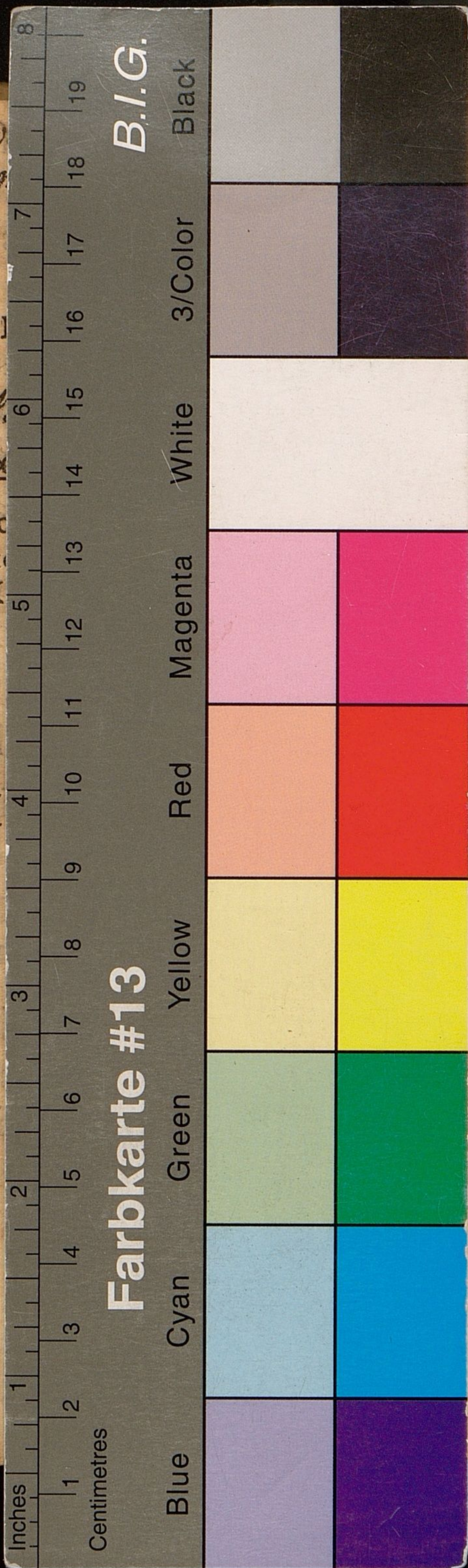

WD 17

Repro ✓

CUM DEO! 38. 700
COLLEGII INSTITUT.
PUBLICI
DISPUTATIO DECIMASEXTA
Ethico-Politico-Juridica

Des
CONTRACTIBUS
CONSENSUALIBUS: QUASI
CONTRACTIBUS, ET MODIS TOL-
LNDARUM OBLIGATIONUM,

Ad Tit. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. & 30. Lib. III.

EXHIBENS TEXTUS
Continuationem, Quæstiones,
Antinomias & Axiomata,
Quam.

SUB PRÆSIDIO

CHRISTIANI TAUBMANNI J. U. D.

Prof. Publ. Curia Elect. & Facult. Jurid. Adfessoris,

Discutiendam proponit

DAVID GERLACH Wickerstadensis Thuringus,

Ad diem ^{14. MAI} ~~22. Januarii~~ in Auditorio Jctorum
horis antemerid.

WITTEBERGÆ

Ex Officinâ Typograph. MICHAELIS Wende.
ANNO M DC XLII.